

INFORMATIKA DARSLARIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Xoldorov Xudoyberdi Xasanboy o'g'li

Farg'ona politexnika instituti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqoloda informatika darslarida innovatsion yondashuvlar haqida ma'lumotlar yoritilib o'tilgan. Innovatsion ta'lim texnologiyalari majmuaviy integrativ tizimlar bo'lib, ta'lim maqsadi bilan belgilangan kasbiy ko'nikma, malaka shaxs xislatlarini o'rganuvchilar tomonidan egallanishi, bilimlar o'zlashtirishga yo'naltirilgan operatsiya va harakatlarning tartiblashtirilgan to'plamini o'z ichiga qamrab olgan.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, ta'lim texnologiyalari, metod, ilmiy, elektron kitob.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari majmuaviy integrativ tizimlar bo'lib, ta'lim maqsadi bilan belgilangan kasbiy ko'nikma, malaka shaxs xislatlarini o'rganuvchilar tomonidan egallanishi, bilimlar o'zlashtirishga yo'naltirilgan operatsiya va harakatlarning tartiblashtirilgan to'plamini o'z ichiga qamrab oladi. Bu o'rinda ta'lim maqsadlarining belgilanishi, mazmuni tanlash va ishlab chiqishga joriy etish, ta'lim jarayonlarini tashkil qilish, ta'lim metod va vositalarini belgilash, shunindak, pedagoglar malaka darajasi, erishilgan natijalarni baholash metodi va boshqalarga asoslanish lozim. Keltirilgan mezonlarning majmuaviy qo'llanilishi o'quv jarayonining mohiyati va uning texnologiyasini belgilab beradi.

Pedagogik vazifaning belgilanishi quyidagilar bilan izohlanadi: ta'lim maqsadlarini tahlil qilish, shu asosida o'quv predmeti mazmunini aniqlash; o'quv predmeti mazmuni tuzilmasini ishlab chiqish va uni o'quv elementlari tizimi ko'rinishida ifodalash; o'quv elementlarini o'zlashtirish darajalarini belgilash; bakalavr o'qituvchilarning dastlabki bilim darajasini aniqlash, bu ko'rsatkich o'quv predmetining mazmuni asoslanadigan o'quv materialini o'zlashtirganlik darajasidan kelib chiqadi; o'quv-moddiy bazasi hamda ta'limning tashkiliy shakllariga qo'yiladigan chegaralarni belgilash. Pedagogik vazifalarning hal etilishini ta'minlovchi o'qitish texnologiyasini loyihalashga qaratilgan pedagog faoliyati ta'limning metod, shakl va vositalarini shakllantirish bilan belgilanadi. Boshqacha qilib aytganda, pedagog faoliyati uchta asosiy tashkil etuvchi turlar bilan tavsiflanadi: boshqarish turi, axborot almashinuv jarayonining turi, axborotni

uzatish vositalari tiplari va bilish faoliyatini boshqarish. O'qitish jarayoniga faoliyat nuqtai nazaridan yondashish kontseptsiyasiga asoslanib, uni tashkillashtirishni quyidagi mantiqiy ketma-ketlik asosiga qurish mumkin. Dastlab o'quv materialini mazmunining tavsifi, uni o'rganishdan ko'zlangan maqsad (o'zlashtirish darajalari), shuningdek, pedagogik vazifaning qo'yilishi shartlari tahlil etiladi.

Ta'lim texnologiyasi o'zaro uzviy bog'langan ikki jarayonni o'z ichiga oladi: o'qitiladigan shaxsning faoliyatini tashkil etish; faoliyat ustidan nazoratni tashkil etish. Ta'lim texnologiyasini o'rganishda zamonaviy elektron vositalarga to'xtalmay bo'lmaydi. Ularni ta'lim innovatsiyasining strategik elementlari deb atash mumkin. Odatiy ta'limda o'qitishning fanlararo modeli xos bo'lib unda fanlar keragidan ortiq ma'lumotlarga ega. Innovatsion o'qitish strategiyasi ta'lim-tarbiya jarayonini shunday tashkil etishni ko'zda tutadiki unda avvalgiday pedagog yetakchi element hisoblanadi, faqat uning bakalavr o'qituvchilarga va o'ziga bo'lgan munosabati o'zgaradi. Shu bilan bir qatorda ularning yondashuvi ham o'zgaradi.

Zamonaviy innovatsion texnologiyalarni o'quv jarayoniga tadbir etishda ko'p faktorlar salbiy ta'sir etadi, ularga: ta'lim muassasalarining komp'yuterlar va elektron vositalar bilan ta'minlanganlik darajasining yetarli emasligi; ular internet va boshqa axborot tarmoqlariga ulanmaganligi; ilmiy-uslubiy manbalarning yetarli emasligi; pedagoglarning zamonaviy kompyuter texnikasi bo'yicha malakasining yetishmasligi; o'quvchilarning ham komp'yuterdan yetarli foydalana olmasliklari, elektron kitoblar bilan ishlashni bilmasliklari; ta'lim muassasalari rahbariyatining ta'limni bu sohasiga jiddiy e'tibor bermasliklari va h.k.

Innovatsion ta'lim texnologiyala ilg'or xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish va uzluksiz ta'lim tizimi xususiyatlari bilan omuxtalashtirish natijasida keng ommalashayotgan demokratik ta'lim texnologiyalari turkumiga kiradi. U ta'lim jarayonining pedagog va o'quvchilar fikrining o'zaro hurmat qilinishi, ularning o'zaro munosabatlarida yuqori darajadagi muloqot ko'nikmalarining shakllantirilishi bilan ahamiyatlidir. Innovatsion ta'lim texnologiyalarni qo'llash jarayonining o'ziga xususiyati shaxsning axborotlarni o'zlashtirishdagi barcha imkoniyat malakalar egasi sifatida qaralishidir. Ushbu o'rinda axborotlarni o'zlashtirish imkoniyatlariga eshitish va ko'rish, tahlil qilish, mantiqiy fikrlash, ijodiy mushohada qilish, so'zlab berish, mashqlar bajarish kabilar faoliyati nazarda tutiladi.

Innovatsion ta'lim texnologiyalarni amalga oshirishda quyidagi vositalardan keng foydalaniladi: verbal; noverbal; vizual; audio; tabiiy; o'quv

anjamlari. Verbal muloqot shakllari har xil ko‘rinishda: nutq so‘zlash, ma’ruza suhbatlashish, savol-javob, taqdimot kabi ko‘rinishlarda amalga oshiriladi. Bu vositalardan foydalanish orqali mashg‘ulotlar faollashgan holda tashkil etiladi. Noverbal vositalar mimika gavda harakatlari orqali biror ma’no-mazmunni ifodalash yoki ta’kidlash uchun qo‘llaniladi. Vizual (ko‘rgazmali) vositalar innovatsion ta’lim texnologiyalar jarayonida bakalavr o‘qituvchilar ko‘z bilan ko‘rishlari uchun mo‘ljallangan barcha vositalarni o‘z ichiga oladi. Bularga sxema, tablitsa, fototasvir, tarqatma material, plakat, video, kino tasvirlar kiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Avliyaqulov N.X. Zamonaviy o‘qitish texnologiyalari. - Toshkent: 2001.- 196 b.
2. Azizxo‘jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. -Toshkent: TDPU, 2003. - 300 b.
3. Xoldorov , X. (2023). O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHIDAGI DOLZARB MASALALAR. Research and Implementation. ИЗВЛЕЧЕНО ОТ <https://fer-teach.uz/index.php/rai/article/view/801>
4. Xoldorov , X. X. o‘g‘li. (2023). TEMURIYLAR DAVRI ARXITEKTURASI. Educational Research in Universal Sciences, 2(3), 220–222. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/2336>
5. Xoldorov, X. X. o‘g‘li. (2023). CHET TILINI O‘RGANISHDA MASOFAVIY TA’LIMNING O‘RNI. Educational Research in Universal Sciences, 2(3), 223–225. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/2337>
6. Xoldorov , X. X. o‘g‘li. (2023). MATEMATIKA FANINI O‘QITISHDA DIDAKTIK O‘YINLARDAN FOYDALANISH. Educational Research in Universal Sciences, 2(3), 702–704. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/2443>